

Tegen de lopende band in...

ir. Marc Cornelissen

7 april 2010, Arctische Oceaan

Positie: 140° 35' 19,2" Oost / 89° 27' 35,3" Noord

Temperatuur: - 18° C

De enorme ijsmuur voor ons proberen we al bijna een uur vergeefs te omzeilen. De laatste poging om er doorheen te steken, breken we af omdat de ijsblokken grommend in beweging komen. Niet bepaald veilig om hier een lint van acht man doorheen te loodsen. Tijd om na vijf uur ononderbroken skiën even rust te nemen, de balans op te maken en met de bemanning van de poolbasis in overleg te treden.

Ik ga met mijn rug naar de wind op mijn slede zitten en bel met mijn satelliettelefoon Victor Boyarsky, de goedlachse, humorvolle basiskampmanager. Victor noteert onze

'De 'we laten ons niet kisten mentaliteit' is vrij hoog'

huidige positie en vertelt ons dat alle teams het moeilijk hebben. Kennelijk hebben

ook mijn vier collega expeditieleiders hun handen vol aan het gidsen van hun klanten. De omstandigheden zijn inderdaad uitzonderlijk. Uitzonderlijk uitdagend. Victor is zich aan het beraden of we een extra dag krijgen. Vooralsnog is dat onzeker. De vraag is namelijk of dat zoden aan de dijk zal zetten.

Het weer is bar en boos. Sterke wind en *white out*. Navigeren onder deze omstandigheden is ontzettend vermoeiend. Het terrein is chaotisch, de sneeuw snijdt venijnig in je gezicht en het contrast is zo laag dat je geen verschil ziet tussen het ijsveld, de horizon en de lucht. We lopen als het ware als mieren in een wit geschilderd aquarium, gevuld met ijsblokjes.

En dat is nog niet de grootste uitdaging. De wind staat al dagen schuin tegen ons gericht en het drijfjz blijft zich gestaag van de Geografische Noordpool af bewegen. We lopen dus als het ware tegen de lopende band in! Met zoveel onzekerheid over het halen van het doel is het belangrijk dat we een hechte

groep blijven. "Heren: laten we even bij elkaar komen. Ik merk dat er nogal wat verschillende visies zijn op wat ons nu te doen staat." Met twee ex-mariniers en een ex-commando aan boord is de 'we laten ons niet kisten mentaliteit' vrij hoog. Zo kreeg ik gisteren het voorstel om slechts twee uur per dag rust te nemen waarbij de drie militairen bij toerbeurt wakker zouden blijven om sneeuw te smelten, om direct daarna te ontbijten, de thermosflessen te vullen en weer van start te gaan. Dat zou ons twintig uur skiën per dag opleveren. Prima strategie voor een eindsprint. Tegelijkertijd zijn er ook twee deelnemers die mentaal beginnen af te haken. Rupert weet het met zijn Engelse humor goed te verwoorden: "It's bloody pointless. It feels like walking down the upward escalator at a Tube station."

Het is een boeiende groepsdynamiek. Ik merk dat er in de achterhoede druk gelobbyd wordt om medestanders voor de militaire aanvalsstrategie te krijgen. Hoe gaan we elkaar hier niet verliezen? Ik laat de teamleden de wiskunde doen. "Wat denken jullie? Wat hebben we de

Pole Track

De laatste breedtegraad 2010

Poolreiziger en expeditieleider Marc Cornelissen is medeoprichter van de exclusieve reisorganisatie Pole Track. Het aanbod bestaat uit bijzondere poolexpedities. Marc bereikte zowel de Geografische Noord- als Zuidpool op eigen kracht. Daarnaast maakte hij ook nog andere Noordpool- en onderzoeksexpedities waardoor hij in 1997, 2004, 2005 en 2007 op de Arctische Oceaan opereerde. Daar heeft hij in de loop der jaren grote veranderingen waargenomen.

Deze expeditie had tot doel de laatste breedtegraad op ski's naar de Geografische Noordpool af te leggen. Na ruim een half jaar voorbereiden vloog het acht man sterke team op 31 maart naar Spitsbergen. Twee dagen later werd het team van daaruit per Antonov 74 op de Arctische Oceaan ingevlogen.

Op het pakjz wordt daar elk jaar vanuit Rusland een tijdelijke poolbasis aangelegd. De basis beschikt over een 1200 meter lange landingsbaan van geëffend zeeijs. Hierop kan een tweemotorige, 36 ton zware Antonov 74 probleemloos landen. Twee MI8 transporthelikopters bieden aanvullende ondersteuning voor de operaties op het ijs.

Enmaal op de basis aangekomen, werd het team per helikopter ingevlogen op de positie 89° 00' Noord / 120° 00' Oost, precies één breedtegraad verwijderd van de Geografische Noordpool. Er resteerden nog 112 kilometer die in een week tijd op ski's afgelegd moesten worden. In de regel zorgt de transpolaire ijsdrift in dit gebied voor een lichte verplaatsing van het pakjz richting de pool. Uitzonderlijke omstandigheden zorgden echter voor een tegengestelde ijsbeweging en uitermate onbetrouwbaar terrein. De temperatuur steeg in enkele dagen tijd van ruim -30 °C tot af en toe net boven nul! Voor het eerst in vijftien jaar slaagde geen enkele expeditie er die week in de Noordpool te bereiken.

Bij de helikopter pick-up op 10 april heeft het team een korte tussenstop kunnen maken op de Geografische Noordpool. Een welverdiende kroon op het harde werken. Want zoals uit een analyse blijkt, zouden de op ski's afgelegde kilometers zonder aftrek van de negatieve ijsdrift voldoende zijn geweest om de Noordpool te bereiken.

Het team bestond uit: Tjalling Halbertsma, Frank Werst, Edwin Klaver, Marius Brinkhorst, Rupert Goodwin, Bart Reefman, Farzad Khaleghi Yazdi en expeditieleider Marc Cornelissen.

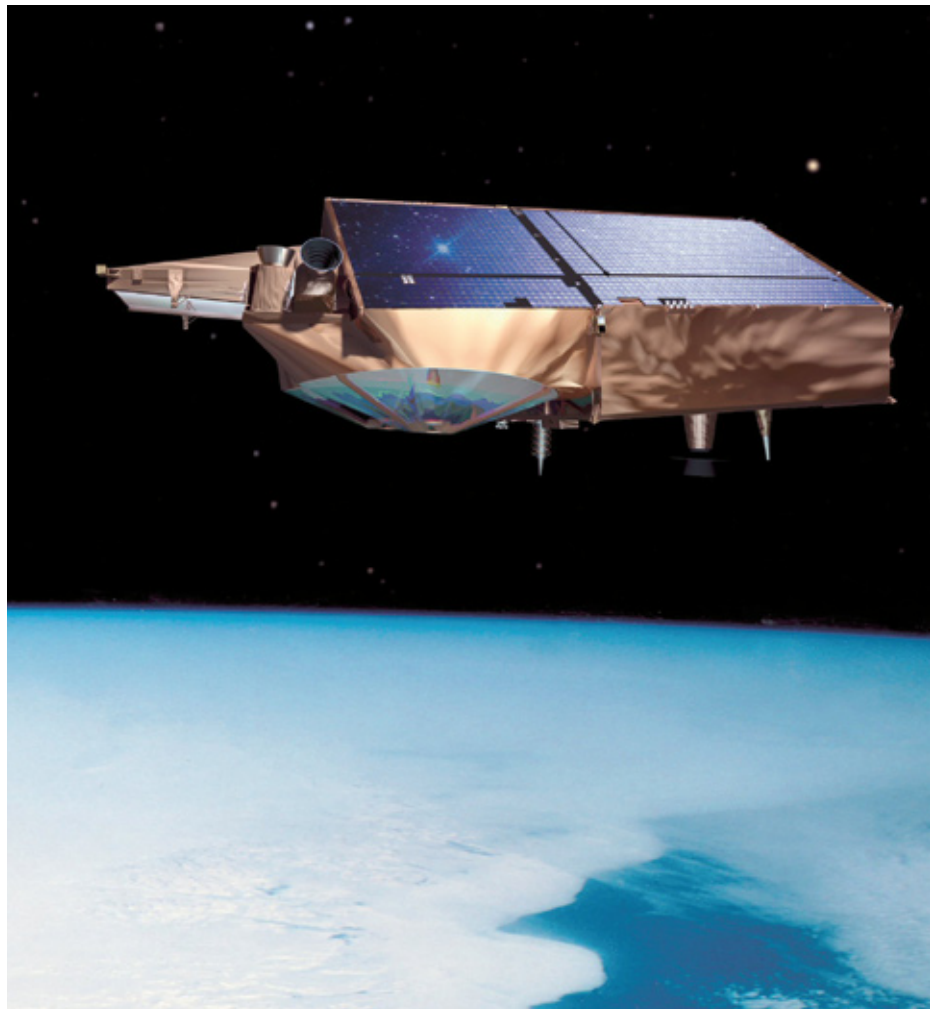
Volgend voorjaar vindt er weer een expeditie plaats. Voor meer informatie: www.poletrack.com

aan de teamervaring. Daar stuur ik ook op. Door iedereen expliciet te laten uitspreken waar zijn voorkeur maar ook grenzen liggen, weet iedereen wat hij van de ander verlangt als zijn keuze gevolgd zou worden. De prijs die we zouden betalen voor de militaire aanvalsstrategie blijkt te hoog. Een combinatie van onvermijdelijke vermoeidheid en dadendrang zal de risico's doen toenemen, wat voor twee deelnemers geen optie is. Zij opereren nu al bij tijd en wijlen buiten hun comfortzone. Daarmee stellen zij de norm en is het aan de anderen die te respecteren. Ik besluit tot het volgen van normale dagroutines voor zover het weer dat überhaupt toelaat.

Voor vandaag zet ik er zelfs een punt achter. De wind neemt nog steeds in kracht toe. Na enkele honderden meters terugskiën, vind ik een stuk ijs dat waarschijnlijk niet door de wind uit elkaar gereten zal worden.

We hebben geluk dat we deze plek zo snel hebben gevonden want behalve een aantal ijsvelden met opvallend dik ijs, zie ik toch ook veel ijsvelden van zeer kwetsbaar, dun ijs. Een dergelijke mix van extremen heb ik eigenlijk nog nooit gezien. Hoe dan ook, hier gaan we kamp maken en beter weer afwachten. Het opzetten van de tenten is een huzarenstukje. Als je de tent hier loslaat, zal de poolwind hem meenemen en verscheuren. Iedereen is in opperste concentratie en werkt nauw samen. Alleen al kamp maken zonder een tent te verliezen is voor vandaag een mooie overwinning. 🎓

Onderzoek

Tijdens de expeditie werden er referentiemetingen verricht voor CryoSat 2, een onlangs gelanceerde satelliet van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA. De satelliet beschikt over een uiterst precieze hoogtemeter waarmee de hoogte van het landijs van Groenland en Antarctica alsook de dikte van het zeeijs in de poolgebieden vastgelegd wordt.

Het is voor het eerst dat er met een nauwkeurigheid van ongeveer een centimeter op deze schaal metingen worden gedaan. Deze precisie wordt mede bereikt door een juiste interpretatie van het signaal van de hoogtemeter. De hiervoor gebruikte algoritmen worden getoetst aan de hand van referentiewaarnemingen in het veld zoals deze expeditie die heeft gedaan.

Het expeditieteam beschikte over koppelbare, meterslange ijsboren die werden aangedreven door een elektrische boormachine van Bosch. Mede door de toepassing van de nieuwste batterijtechniek bleek de machine ook bij temperaturen tot $-35\text{ }^{\circ}\text{C}$ zeer effectief.

Aan deze eerste dataset kunnen geen wetenschappelijke conclusies worden verbonden. Wel is gebleken dat de protocollen en instrumenten voldoen. Ook volgend jaar zullen er op deze wijze waardevolle metingen verricht worden. Uiteindelijk zal de satellietmissie antwoord geven op een van de belangrijkste vragen in het polaire onderzoek: hoe snel en definitief ontwikkelt zich de afname van het zeeijs op de Noordpool? Dat de Noordpool ijsmassa verliest staat al vast. De vraag is hoe snel het gaat. Afgelopen jaren is in ieder geval al vastgesteld dat de ontwikkelingen sneller gaan dan bestaande klimaatmodellen voorspellen. Op het moment van schrijven van dit artikel stevent de ijsafname op de Noordpool af naar een nieuw dieptepunt.

marccornelissen@speakersacademy.eu